

PATVIRTINTA
Klaipėdos lopšelio-darželio
„Versmė“ direktoriaus
2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. V-80
2 priedas

PRITARTA
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
Ugdymo ir kultūros departamento
Švietimo skyriaus vedėjo
2014 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. ŠV1-266

KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „VERSMĖ“ PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „ŽAIDŽIU, STEBIU, BANDAU“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas–Klaipėdos lopšelis-darželis „Versmė“ įregistruotas Juridinių asmenų registre, kodas 190428845. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga, teikianti ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą.
2. Įstaigos buveinės adresas – Kalnupės g. 6, LT-93173 Klaipėda.
3. Programos pavadinimas – Klaipėdos lopšelio-darželio „Versmė“ neformaliojo vaikų švietimo programa „Žaidžiu, stebiu, bandau“ (toliau – Programa).
4. Programos rengėjai: Irena Zaleckienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, Irena Šėgždienė, neformaliojo švietimo auklėtoja, Ilona Tertelienė, psichologė.
5. Programos koordinatorius – direktorė Vida Martinkienė.
6. Programos trukmė – tęstinė. Programos turinys koreguojamas pagal poreikį.
7. Programos apimtis – vieneri metai.
8. Programos dalyviai – priešmokyklinio amžiaus vaikai.
9. Programos aktualumas: bandymų ir eksperimentų kambarėlyje vyksta netradicinė veikla, padedanti vaikams geriau suvokti pačius bendriausius tikrovės egzistavimo dėsnius, vaizdiniu-veiksminiu būdu atskleidžiant juos ir leidžiant vaikams jų veikimą patirti praktiškai. Siekiama sužadinti vaikų domėjimąsi supančia aplinka, gamtos reiškinių, suvokti gamtos išsaugojimo būtinybę. Ji ypač reikšminga vaikams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, kurių galimybės išlieka egocentriškos ir konkrečios.

II. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

10. Programos tikslas – praktinės patirties įgijimas apie objektų, reiškinių savybes, jų egzistavimo bei veiklos požymių tarpusavio ryšius.
11. Programos uždaviniai:
 - 11.1. mokytis daiktų bendrųjų požymių: spalvų, formų, dydžių, kiekio;
 - 11.2. skirti medžiagų savybes, būvius, nustatyti iš kokios medžiagos padarytas daiktas;
 - 11.3. pažinti buityje naudojamus prietaisus ir įrankius, išsiaiškinti jų veikimo principus ir praktinį panaudojimą;
 - 11.4. išsiaiškinti gyvosios ir negyvosios gamtos savybes, sąveikas ir skirtumus.

III. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRINCIPAI, METODAI, PRIEMONĖS

12. Programa įgyvendinama, vadovaujantis šiais ugdymo principais:

12.1. individualizavimo – atsižvelgiama į kiekvieno vaiko patirtį, jo specialiuosius ugdymosi poreikius, galimybes, interesus;

12.2. sąveikos – ugdymas grindžiamas visų šio proceso dalyvių sąveika.

13. Taikomi šie darbo būdai ir metodai: stebėjimai, bandymai, duomenų apibendrinimas, tyrinėjimai, naudojant visus jutimus: regėjimą, lytėjimą, uoslę, klausą, skonį.

14. Bandymams ir eksperimentams naudojamos priemonės: gamtos tyrinėjimo rinkinys, vabzdžių stebėjimo prietaisai, mikroskopas, žmogaus vidaus organų maketas, svarstyklės su svareliais, žandikaulio modelis, saulės sistemos modelis, įvairūs indai rūšiavimui, maišymui ir matavimui, padidinamieji stiklai, pipetės, pincetai, magnetai, stetoskopas, įvairūs namų apyvokos daiktai, kriauklės, akmenukai, sėklų rinkiniai, smėlis, indai su soda, druska, miltais, aliejumi, actu.

IV. PROGRAMOS TURINYS (KOMPETENCIJOS, PASIEKIMAI, UGDYMO GAIRĖS)

KOMPETENCIJOS	PASIEKIMAI	UGDYMO GAIRĖS
1	2	3
Pažinimo kompetencija	<p>Geba skirti ir įvardinti aplinkos garsus.</p> <p>Žino ir teisingai pavadina 2-3 labiausiai paplitusias medžio rūšis.</p> <p>Naudoja gamtos stebėjimo priemones.</p> <p>Žino ir pavadina svarbiausias augalų kitimo skirtingu metų laiku būsenas.</p> <p>Geba suprasti ir įvardinti savo būseną, veiksmy ir elgesio rezultatų santykį.</p> <p>Žino ir pavadina 3-4 grybų rūšis, skiria nuodingus grybus, žino grybavimo taisykles.</p> <p>Skiria ir įvardija daržovių, vaisių, augalų rūšis, apibūdina jų formą, skonio ypatybes bei sandarą.</p> <p>Suvokia pagrindinius augalų auginimo, dauginimosi ir jų priežiūros būdus.</p> <p>Geba tikrovėje skirti priežasties-pasekmės ryšius, komentuoja gamtoje vykstančius reiškinius – metų laikų kaitą, orų permainas.</p> <p>Domisi medžiagų kitimo reiškiniais</p>	<p>Išvykų metu klausomasi miško, jūros, vėjo ošimo, paukščių balsų ir kitų gamtos garsų. Vaikai skatinami užuosti kvapus, skirti medžius pagal lapų formą, kamieno žievę, jų vaisius, sėklas. Atliekami bandymai „Medžio žievės paveikslėliai“, „Medžio lapo kraujagyslės“, „Kiek metų medžiui?“, „Grybo paveikslėlis“ ir pan.</p> <p>Vaikai mokomi tausoti gamtą, pažinti nuodingus augalus, grybus, uogas, vengti juos liesti, skinti, ragauti.</p> <p>Atliekami bandymai, išryškinantys daržovių, vaisių savybes, jų sandarą. Auginami įvairūs augalai, stebimas jų gyvenimo ciklas nuo sėjos iki žydėjimo, vaisių brandos.</p> <p>Stebimas augalų apsirūpinimas vandeniu, mineralinėmis medžiagomis, šviesos svarba.</p> <p>Stebimi gamtos pakitimai rudenį, žiemą, pavasarį ir vasarą.</p> <p>Tyrinėjama ir eksperimentuojama (maišoma, tirpinama, perdirbama ir pan.) su įvairiomis medžiagomis (vandeniu, smėliu, moliu, sniegu). Atliekami bandymai, paaiškinantys šių medžiagų savybes, veikiant aplinkos faktoriams: stebima, kas lydosi, dega, tirpsta, kas skęsta, plūduriuoja.</p> <p>Mokomasi modeliuoti gamtos reiškinius. (Bandymai „Spalvotas ugnikalnis“, „Vulkanas po vandeniu“, „Lietus stiklinėje“, „Spalvota vaivorykštė“)</p>

1	2	3
	<p>Geba pažinti namų apyvokos reikmenis, daiktus, prietaisus, žino jų veikimo principus, moka atsargiai ir saugiai su jais elgtis.</p> <p>Atpažįsta pagrindines spalvas, geometrines formas, daiktų dydį, erdvinę padėtį.</p> <p>Geba daiktus, reiškinius pažinti visais pojūčiais: žiūrint, liečiant, užuodžiant, ragaujant, klausantis</p>	<p>Įprastais buitinais prietaisais gamindami kokteilius, salotas, vaikai mokosi saugiai jais naudotis. Veikia tikrais įrankiais (plaktuku, atsuktuvu, replėmis ir pan.) ir susipažįsta su jų funkcijomis.</p> <p>Pasitelkus tėvus, buitine įranga ir prietaisais mokomasi naudotis ir namuose.</p> <p>Vaikai mokosi skirti daiktų spalvas, formas, dydžius, erdvinį išsidėstymą. Kuriamos įvairių geometrinių formų kompozicijos, panaudojant įvairias medžiagas: plastiką, spalvotus dangtelius, kamštelius, smėlį, modeliną ir t. t.</p> <p>Sudaromos galimybės tyrinėti aplinką įvairiais jutimais: rega, lietim, uosle, skoniu, klausa</p>
Socialinė kompetencija	<p>Geba susitarti, bendrauti, atsižvelgti į kitų poreikius.</p> <p>Veikia laisvai, išradingai, kūrybiškai, drąsiai eksperimentuoja, nebijo suklysti, suklydęs bando iš naujo.</p> <p>Žino gamtos išteklių taupymo svarbą ir elgesio gamtoje taisykles</p>	<p>Atliekant įvairius bandymus vaikai skatinami bendradarbiauti, dalintis, kurti kartu, tartis ir įgyvendinti įvairius bendrus sumanymus, netrukdam kitiems ir aplinkai.</p> <p>Mokosi taupaus gamtos išteklių vartojimo, gamtos taršos sumažinimo rūšiuojant šiukšles</p>
Sveikatos kompetencija	<p>Skiria sveikus ir kenksmingus produktus, žino 3-4 rūšių arbatžoles, nurodo jų naudą žmogaus sveikatai.</p> <p>Moka taisyklingai valyti ir prižiūrėti dantukus</p>	<p>Vaikai mokomi rinktis maisto produktus, turinčius maistinės vertės, o ne kenksmingus sveikatai (energinius, saldžiuosius gėrimus, greitojo maisto patiekalus, traškučius, guminukus ir t. t.).</p> <p>Spaudžiamos sultys, gaminamos salotos, auginamos ir ragaujamos prieskoninės žolelės, arbatžolės.</p> <p>Vaikai mokomi taisyklingai prižiūrėti dantis, naudojant žandikaulio muliažą</p> <p>Demonstruojamas rūgščių poveikis dantukams, atliekant eksperimentus. „Skylutė dantyje“, „Rūgščių poveikis dantis“</p>
Komunikavimo kompetencija	<p>Geba nuosekliai apibūdinti daiktą, veiksmą.</p> <p>Laikosi kalbos etiketo: mandagiai pasisveikina, atsisveikina, atsiprašo, mandagiai kreipiasi bendraamžius ir suaugusiuosius.</p> <p>Skiria raides, skaičius nuo kitokių ženklų, simbolių, juos užrašo ant</p>	<p>Įvairių bandymų metu vaikai skatinami nuosekliai pasakoti, atsakinėti į klausimus. Aptariam pokalbio taisyklės, stengiamasi jų laikytis.</p> <p>Sudaromos galimybės piešti, rašyti smėlyje, molyje, tapetų klėjais padengtose lentelėse, kurti istorijas</p>

1	2	3
	netradicinių paviršių	smėlio dėžėje sumodeliuotoms kompozicijoms
Meninė kompetencija	<p>Įvardina dažančių savybių turinčias daržoves.</p> <p>Pavadina spalvas, moka padaryti atspalvius sumaišius kelių spalvų dažus. Jaučia pasitenkinimą kuriant, vertina savo ir kitų kūrinėlius, dalijasi kūrybiniais išpūdžiais.</p> <p>Moka išgauti garsus, gali muzikuoti vienas arba drauge su kitais.</p> <p>Geba pasigaminti atitikmenis tradiciniams muzikos instrumentams</p>	<p>Eksperimentuojama su dažančių savybių turinčiomis daržovėmis (burokėliais, kopūstais ir kt.): dažomos medžiagų skiauteles, kiaušiniai, popierius.</p> <p>Stebimas spalvų žaismas, jas maišant, piešiant ledo kubeliais ir kt.</p> <p>Tyrinėjamos savos gamybos muzikos instrumentų garsų išgavimo galimybės, mokomasi jais muzikuoti</p>

V. VAIKŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

15. Vaikų pasiekimų vertinimo metodai: vaiko stebėjimas bandymų ir eksperimentavimo metu, pokalbis su vaiku, vaiko veiklos analizė.

16. Vaiko pasiekimų vertinimo dažnumas: rugsėjo mėnesį (vaiko pažinimas, jo pasiekimų lygio nustatymas, ugdymosi perspektyvos numatymas) ir pusmečio pabaigoje (esant būtinybei – dažniau).

17. Pasiekimų fiksavimo formos: vaiko pasiekimų aprašas, skaitmeninės laikmenos, individualios ir pritaikytos Bendrosios priešmokyklinio ugdymo programos.

18. Vaikų pasiekimai ir pažanga su tėvais (globėjais) aptariami individualiai 2 kartus per metus, esant poreikiui – dažniau.

SUDERINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Versmė“
mokytojų tarybos posėdžio 2014 m. rugpjūčio 29 d.
protoliniu nutarimu (protokolas Nr. 3)

LITERATŪRA

1. Kramer A. Iliustruota vaikų enciklopedija. Vilnius, 2001.
2. Jonson S., Cheryl E. Pažink save. Vilnius, 2001.
3. Press H. J. Žaisdami mokomės. Vilnius, 2000.
4. Oxlade Ch., Ganeri A. Mano pirmoji mokslinė enciklopedija. Slovakija, 2000.
5. Jeitner-Hartmann B. Didžioji vaikų ir darbelių knyga. Vilnius, 2000.
6. Spiteri H., Pickening D. 1001 klausimas ir atsakymas. Vilnius, 2000.
7. Grabbet R. Didžioji spalvota žaidimų knyga. Vilnius, 2000.
8. Kothe R. Gudrių atsakymų knyga. Mokslo įdomybės. Vilnius, 2003.
9. Karazija R. Žaislai, įdomūs bandymai ir žaidimai. Vilnius, 2002.
10. 500 klausimų ir atsakymų. Vilnius, 2004.
11. Mano pirmoji klausimų enciklopedija. Vilnius, 2004.
12. Visko pasitaiko. Penkiasdešimt atsitiktinių atradimų. 2005.
13. Utz A., Martin J. Įdomieji bandymai. Vilnius, 1999.
14. Hofman H., Koop U. Didžioji atsakymų į vaikų klausimus knyga 1999.
15. Bartl A. Žaisk, eksperimentuok ir stebėkis. Vilnius, 2007.